

Ohjausryhmä 10.12.2025

Aika: 10.12.2025 klo 12-13.30

Paikka: Teams

ASIALISTA

1. Kokouksen avaus klo 12:00
2. Läsnäolijoiden toteaminen ja päätösvaltaisuus

Pj Tikander Sanna, Silvan Niko, Mäkimantila Hanna, Högel Heidi, Manni Katariina, Laitila Päivi, Kalliokoski Kirsi (asiantutijajäsen), Norja Anja (asiantutijajäsen), Pirkola Kaisa, Syrjänen Kimmo, Mantila Juha, Muilu-Mäkelä Riina (sihteeri).

Kokous on päätösvaltainen

3. Asialistan hyväksyminen:

Edetään kalenterikutsussa olleella asialistalla.

4. Edellisen kokouksen (26.11.2025) pöytäkirjan hyväksyminen:

Hyväksytty, ei muutoksia.

5. Hankkeen eteneminen

- a. Keskustelua EU näkökulmasta

Todettiin, että EU-tason kehitys ja säädökset vaikuttavat keskeisesti uusien materiaalien kehitykseen, vientiin ja kannattavuuteen. Keskustelussa kartoitettiin, mitä sidosryhmiä olisi tarkoituksenmukaista kontaktoida tiekarttaa varten. Ohjausryhmälle esitettiin pyyntö mahdollisista lisäehdotuksista, joiden perusteella kontakteja voidaan täydentää.

Todettiin, että eri EU-jäsenmaiden turpeesta luopumista koskevia raportteja on jo runsaasti saatavilla, ja nämä muodostavat tärkeän pohjatiedon. Hankkeen loppuraporttiin kootaan valikoidusti haastatteluja sekä koontiraportteja, jotka käsittelevät korvaavia materiaaleja erityisesti sääntelyn ja viennin näkökulmista.

- b. Keskustelu tiekarttaluonnoksesta

Ohjausryhmä totesi, että tiekarttaluonnoksesta puuttuu vielä riittävä tieteellinen näkökulma. Sovittiin, että Luken professoreja kuten Anne Tolvanen ja Raisa Mäkipää pyydetään kommentoimaan luonnosta erityisesti ilmasto- ja ympäristövaikutusten tarkastelun osalta.

Keskustelussa korostettiin tarvetta erottaa selkeästi raportissa toimijoiden toiveet ja näkemykset asiantutijoiden tutkimukseen perustuvista arvioista.

Raporttiin toivottiin neutraalia ja systemaattista lähestymistapaa. Tällä hetkellä narratiivinen esitys ja tieteellinen osuus sekoittuvat. Ehdotettiin, että tiekartan laadintatavat kuvataan dokumentin alkuun ja että laajempi kokonaisaineisto voidaan sijoittaa liitteisiin. Lisäksi todettiin, että julkaisujen ajankohdalla on merkitystä ja tämä tulee huomioida lähteistössä.

Sidosryhmien ja asiantuntijatyöryhmien roolit tulee avata raportissa: mitä tahoja on ollut mukana, millä tavoin ja mitä konkreettisia tehtäviä kukin on toteuttanut.

Ohjausryhmässä esitettiin näkemys, jonka mukaan kehitys vastaa tällä hetkellä skenaariota 3, joka kuvaa turpeen käytön hallitsematonta alasajoa. Siten tiekartan skenaarioita pitäisi miettiä uudestaan. Onko skenaario 3 lähtökohta?

Esiin nostettiin tarve tarkastella, miten kotimaisen turpeen pysyminen kotimaisessa käytössä, eikä vain vientiin menevänä, voitaisiin varmistaa ja millaisia tukitoimia tämä edellyttäisi.

Mitä ovat haasteet ja vaikutukset väliotsikot skenaarioissa? Katsokaa, että ovat yhteismitalliset. Miten turve saadaan pysymään kotimaassa, ettei menisi vientiin. Tarvitaanko tukitoimia?

Ohjausryhmä totesi, että ehdotukset turpeen luokitteluun uusiutuvaksi materiaaliksi tulee poistaa raportista. IPCC:n raamit määrittävät turpeen luokituksen, eikä tätä voida muuttaa kansallisesti. Keskustelussa avattiin myös eroja siinä, miten eri maat kohtelevat turpeen laskentaa LULUCF-kirjanpidossa (Suomi laskee 100 % päästöt yhtenä vuonna, Ruotsi laskee 5 % päästöt vuosittain). Tämä vaikuttaa turvepäästöjen arviointiin eri maissa.

Skenaarioiden otsikointia ehdotettiin tarkistettavaksi niin, että tarkastelun kohteena ei ole turpeen saatavuus sellaisenaan, vaan laajempi näkökulma esimerkiksi markkinoihin, huoltovarmuuteen tai tuotantoketjuihin.

Lisäksi todettiin, että ruokohelpihankekuvauksista ja muistakin uusista materiaaleista puuttuu tällä hetkellä käyttökohteiden ja saatavuuden kokonaiskuva sekä arvoketjujen ymmärrys.

Raportissa tulee hyödyntää tilasto- ja viranomaistietoa, ja viitteitä tulee täydentää.

Sovittiin, että jatkossa käytetään yhtenäistä termiä "kasvualusta- ja kuiviketuotantokokonaisuus". Raportissa tulee esittää selkeästi eri materiaalivaihtoehdot, niihin liittyvät mahdollisuudet ja haasteet sekä näiden vaikutukset skenaarioissa.

Ohjausryhmä korosti tarvetta konkreettisille toimenpide-ehdotuksille, arvioille niiden suuruusluokasta ja toteuttajatahoista. Tärkeää on tasapaino nykyisten ja uusien materiaalien kehittämisessä sekä tulevaisuuden ratkaisujen avoin tarkastelu.

Keskustelussa tunnistettiin useita EU-tason säädöksiä, jotka vaikuttavat turpeen, korvaavien materiaalien ja biopohjaisten tuotteiden markkinoihin: vesipuidedirektiivi,

luontodirektiivi, ennallistamisasetus sekä biotalousstrategia ja biomassojen resurssitehokas käyttöä koskevat linjaukset. Todettiin, että näillä säädöksillä voi olla sekä edistäviä että estäviä vaikutuksia uusien materiaalien kehittämiseen.

Viennin vaikutukset, ilmastokysymykset ja ympäristövaikutuksiin liittyvät kannanotot todettiin keskeisiksi teemoiksi. Todettiin myös, että energiaturpeen varmuusvaraston osalta tilanne on epäselvä: tuottajilla ja käyttäjillä ei ole intressiä sitoutua pitkäaikaisiin ratkaisuihin, mikä vaikeuttaa varmuusvarastojen tulevaisuuden hahmottamista.

Keskustelussa nostettiin esiin, että energiaturpeen volyymit vähenevät siinä määrin, ettei uusia tuotantoaloja todennäköisesti enää avata. Tämä vaikuttaa myös kasvuturpeen saatavuuteen. Tämän vuoksi tarvitaan korvaavia ratkaisuja sekä kuivikkeiden että kasvualustojen osalta.

Huoltovarmuustekijöiden vaikutusta suhtautumiseen turpeeseen pohdittiin. Keskustelussa esitettiin kysymys siitä, rajaavatko kuluttaja-asenteet vai säädökset enemmän turpeen käyttöä, ja todettiin, että asiaan liittyy useita samanaikaisia tekijöitä, jotka tulee huomioida raportissa.

6. Seuraava kokous

Tiekarttaluonnosversio 2 valmis 8.1. iltapäivällä.

14.1.2026 klo 10-11:30 seuraava kokous.

7. Muut asiat

ei muita asioita

8. Kokouksen päättäminen klo 13:29